Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesta

DPN-WZE.050.19.2025.SS
3850559.15422136.12478758
Warszawa, 09-07-2025

Dotyczy: odpowiedź na oświadczenie senatorskie złożone przez Pana Krzysztofa Bieńkowskiego w dniu 10 czerwca 2025 r. w sprawie planowanych działań związanych z rozszerzeniem unijnego systemu handlu emisjami o sektor transportu i budownictwa (ETS2), BPS/043-35-855/25

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie senatorskie złożone przez Pana Krzysztofa Bieńkowskiego w dniu 10 czerwca 2025 r. w sprawie planowanych działań związanych z rozszerzeniem unijnego systemu handlu emisjami o sektor transportu i budownictwa (ETS2), poniżej przedstawiam stosowne informacje.

1. *Jakie działania podejmuje lub planuje podjąć KPRM w celu ograniczenia skutków ETS2 dla obywateli Polski?*

Obecny Rząd na forum UE podejmuje wysiłki na rzecz renegocjacji ETS2. Podnosimy kwestię kosztów społecznych wywołanych wprowadzeniem ETS2 oraz konieczności odroczenia jego obowiązywania na poziomie unijnym, aby dać więcej czasu na inwestycje w budynki i transport. Taki okres przejściowy umożliwiłby prowadzenie przez Państwo inwestycji w budownictwie i transporcie, co umożliwi lepsze przygotowanie naszej gospodarki poprzez zmniejszenie liczby gospodarstw domowych dotkniętych zwiększonymi opłatami.

Dyskutujemy również o alternatywnych rozwiązaniach, takich jak wprowadzenie do systemu dodatkowych zabezpieczeń przed wzrostem cen.

W tym zakresie Polska odegrała znaczącą rolę w powstaniu koalicji państw forsujących wprowadzenie zmian do ETS2, jeszcze przed rozpoczęciem jego funkcjonowania. Zaproponowane zmiany wypracowane przez państwa członkowskie zmierzają w kierunku ograniczenia socjalnych konsekwencji wprowadzenia nowego systemu, poprzez znaczące wzmocnienie mechanizmów zabezpieczających przed znaczącym wzrostem cen uprawnień do emisji, a także zwiększających przewidywalność rynku. Dotychczas udało się stworzyć koalicję 18 państw członkowskich, w ramach której przygotowano wspólne stanowisko z propozycjami konkretnych rozwiązań w zakresie zmian ETS2, które zostały już przesłane Komisji Europejskiej.

Oprócz powyższych działań nakierowanych na zabezpieczenie mechanizmu efektywnej kontroli cen, Polska nadal prowadzi i będzie prowadzić działania nakierowane na uzyskanie dodatkowych derogacji w zakresie systemu ETS2.

2. *Czy Polska zamierza wystąpić do Komisji Europejskiej z wnioskiem o przesunięcie terminu wdrożenia ETS2 lub wyłączenie z systemu do 2035 r. (np. na podstawie art. 194 TFUE)?*

System ETS2 wynika z już przyjętej regulacji a wprowadzenie obecnie jakichkolwiek zmian w zakresie jego funkcjonowania jest dużo trudniejsze niż w przypadku aktów prawnych na etapie ich negocjacji.

Obecna treść dyrektywy pozwala jedynie na przesunięcie rozpoczęcia działania ETS2 pod warunkiem spełnienia kryteriów cenowych (np. ceny gazu wyższej niż w 2022 r.), co w obecnej sytuacji jest mało prawdopodobne.

Aktualnie Polska zabiega w Brukseli o odsunięcie wdrażania niektórych obowiązków wynikających z wdrożenia ETS2 – będzie to wymagać zmiany dyrektywy ETS, której rewizja przewidziana jest na 2026 r.

3. *Czy planowane są mechanizmy rekompensaty, np. w formie dodatku klimatycznego lub tzw. zielonego VAT-u?*

W ramach Planu Społeczno-Klimatycznego (PSK) jako jeden z komponentów zostało zaplanowane bezpośrednie wsparcie dochodów dla ostatecznych odbiorców, którzy znajdują się w trudnej sytuacji lub są dotknięci ubóstwem energetycznym. Wsparcie finansowe w postaci bonu (vouchera) przeznaczonego na pokrycie poniesionych przez gospodarstwo domowe kosztów energii i ogrzewania będzie wypłacane kwartalnie w degresywnych transzach od 2027 do 2031 r. Na ten cel zostało przewidziane wykorzystanie całej możliwej alokacji dla tego komponentu wsparcia, czyli 5 719,51 mln euro (z uwzględnieniem wkładu krajowego). Bezpośrednio za realizację działania odpowiedzialny będzie Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który ma przyjmować i weryfikować wnioski, natomiast resortem właściwym w zakresie tego komponentu jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Środki finansowe na realizację tego celu będą pochodzić ze Społecznego Funduszu Klimatycznego (SFK), natomiast podstawowym warunkiem ich uzyskania jest przesłanie PSK do Komisji Europejskiej. Koordynacją przygotowania PSK na poziomie krajowym zajmuje się Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Obecnie, w okresie od 6 do 30 czerwca br. trwały konsultacje publiczne tego dokumentu, w wyniku których mogą nastąpić zmiany w projekcie PSK.

4. *Jakie środki zostaną podjęte w celu wsparcia osób zagrożonych ubóstwem energetycznym i transportowym?*

Bezpośrednią odpowiedzią na wyzwania związane z rozszerzeniem ETS2 dla osób zagrożonych ubóstwem energetycznym i transportowym są środki ze Społecznego Funduszu Klimatycznego, którego Polska będzie największym beneficjentem i może otrzymać ok. 11,4 mld euro.

Priorytetem PSK są inwestycje skierowane na transformację sektora budynków i transportu drogowego poprzez obniżenie emisyjności gospodarstw domowych i mikroprzedsiębiorstw, co stanowi kompleksowe podejście do walki z ubóstwem energetycznym oraz poprzez rozwój transportu publicznego na obszarach najbardziej narażonych na zjawisko ubóstwa transportowego.

W tym celu przewiduje się sfinansowanie szeregu działań, za które odpowiadają właściwe resorty. W zakresie transformacji sektora budynków, Ministerstwo Klimatu i Środowiska

planuje realizację Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" oraz Programu Pilotażowego – Społeczności energetyczne. Z kolei za Program Budownictwa Socjalnego i Komunalnego, Program Wsparcia Mikroprzedsiębiorstw – efektywność energetyczna budynków oraz Program Mieszkalnictwa Wspomaganego i Treningowego odpowiada Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Natomiast w ramach walki z ubóstwem transportowym planowane są przygotowane przez Ministerstwo Infrastruktury inwestycje w obszarze zakupu taboru autobusowego, inwestycje w obszarze budowy, przebudowy przystanków i stacji kolejowych wraz z budową parkingów przy przystankach i stacjach oraz inwestycje w obszarze zakupu taboru kolejowego.

W przygotowaniu i realizacji PSK biorą też udział zarządy województw, zatem zaplanowane jest przekazanie określonych środków jednostkom samorządu terytorialnego na organizację publicznego transportu kolejowego oraz inwestycje w ramach komponentu regionalnego – infrastruktura pasażerska transportu autobusowego, transport na żądanie, węzły przesiadkowe, transport rowerowy, tabor kolejowy. Na poziomie województw przewidziane są też działania w ramach sektora budynków – Inwestycje dot. wspierania renowacji budynków.

Poza inwestycjami, środki zostaną też skierowane na doraźne działania zaradcze w postaci bezpośredniego wsparcia dochodów (odpowiedź na pyt. nr 3).

W PSK zapisano sposoby wydatkowania pieniędzy ze Społecznego Funduszu Klimatycznego, które mają pomóc gospodarstwom domowym, małym przedsiębiorstwom i użytkownikom transportu w trudnej sytuacji niwelować ubóstwo energetyczne.

Z projektem Planu i szczegółowo zaplanowanymi środkami chroniącymi polskie rodziny można zapoznać się na poniższej stronie:

https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/spoleczny-fundusz-klimatyczny/plan/

5. *Czy przewidziano przeznaczenie całości środków z ETS2 na cele społeczne?*

Podobnie jak w przypadku systemu EU ETS podstawową zasadą rozdziału uprawnień do emisji będzie ich sprzedaż na aukcjach. Dochody z aukcji zasilą ściśle określone działania związane z transformacją klimatyczną oraz Społeczny Fundusz Klimatyczny.

Państwa członkowskie, co prawda decydują o przeznaczeniu środków z aukcji uprawnień do emisji w ramach ETS2, jednak środki te, lub ich równowartość finansowa, powinny być wydatkowane na cele określone w dyrektywie lub na przynajmniej jeden spośród celów, którymi są m.in.:

• środki mające przyczynić się do obniżenia emisyjności systemów ciepłowniczych i chłodniczych w budynkach lub ograniczenia zapotrzebowania energetycznego budynków;

• środki służące wsparciu finansowemu gospodarstw domowych o niskich dochodach w budynkach o najgorszej charakterystyce energetycznej,

• środki mające przyspieszyć proces upowszechniania pojazdów bezemisyjnych;

• finansowanie planu społeczno-klimatycznego;

• środki zachęcające do przechodzenia na transport publiczny,

• zapewnianie rekompensaty finansowej konsumentom końcowym paliw w przypadkach, gdy nie było możliwe uniknięcie podwójnego liczenia emisji lub gdy umorzono uprawnienia do emisji.

Środki uzyskane ze sprzedaży uprawnień na aukcjach z ETS2, zgodnie z powyższym, powinny być wykorzystane na inwestycje mające na celu ograniczenie emisji, zwiększenie efektywności wykorzystania energii oraz finansowaniu transformacji energetycznej i wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii, aby w perspektywie długoterminowej obniżyć obciążenie społeczeństwa kosztami polityki klimatycznej.

6. *Czy możliwe jest wprowadzenie mechanizmu, który zamroziłby ceny uprawnień w ramach ETS2 lub ograniczył ich wpływ na ceny detaliczne?*

Zmiany zmierzające w tym kierunku zostały zaproponowane Komisji Europejskiej przez koalicję 18 państw członkowskich.

7. Czy KPRM uczestniczy w przygotowywaniu Społecznego Funduszu Klimatycznego lub systemu informacyjno-wnioskowego dla obywateli?

Społeczny Fundusz Klimatyczny jest opracowywany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, w konsultacji z innymi resortami, samorządami, partnerami społecznymi, gospodarczymi i organizacjami obywatelskimi.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM.